

stor Udstrækning som muligt Laan til Oprettelse af Husmandsbrug, til Udstykningsforeninger, Byggeforeninger o. lign.“ Landarbejderne har ogsaa deres Organisation, og en af deres Førere, Oluf Andersen, har udsendt en Pjece, som hedder „Landarbejdernes Jordprogram“, og hvori han antyder det samme, at „vi maa bort fra Gave-systemet“. Saa sent som sidste Efteraar blev det ved et Møde paa Fyn af Formanden for de fynske Husmandsforeninger udtalt: „Vi ønsker Retfærdighed, men ikke Begunstigelser“. Jeg deler disse Betragtninger, ligesom jeg selvfølgelig slutter mig til Udtalelsen af det ærede Medlem fra Faaborg om, at vi skal søge at oprette saa mange selvstændige Hjem som muligt; men naar de er oprettede, skal de kunne bære sig selv, for ellers er Loven, som det siges i Resolutionerne, en Undtagelseslov for dem, der kommer ind under den.

Det er ikke nogen enstemmig Indstilling, der her foreligger fra Udvalget, men Uenigheden synes mig ikke særlig stor, og af Forhandlingerne her faar man yderligere det Indtryk, at den Uenighed, der er til Stede, er af højst godlidende Art. Det er fra forskellige Sider udtalt, at man kunde have ønsket, at der var opnaaet Enighed, og det havde ogsaa været ønskeligt, men jeg har ikke opfattet den Uenighed, der er til Stede, saaledes, at man ikke ved Afstemningen her ved anden Behandling skulde kunne enes om til syvende og sidst enstemmigt at sende Lovforslaget, som det da vil komme til at foreligge, op til Landstinget. Jeg kan derfor slutte disse Bemærkninger med at sige, at jeg ligesom den ærede Ordfører maa anbefale Tingets Medlemmer at stemme dels for de Forslag, Udvalget som Helhed har stillet, dels for de Forslag, som Udvalgets Flertal har stillet.

Hauge: Efter mine Udtalelser i Gaar er der faldet forskellige Bemærkninger, som giver mig Anledning til at sige et Par Ord om Ændringsforslagene Nr. 2, 3 og 4 til § 2 og Ændringsforslag Nr. 5 til § 3. De to nævnte Paragraffer staar jo i meget nøje Sammenhæng med hinanden. I § 2 bestemmes der, hvem der kan komme i Betragtning ved Oprettelse af Husmandsbrug, og i § 3 udformes nærmere de Krav,

man stiller til dem, som skal kunne komme i Betragtning. Ved Ændringsforslag Nr. 3 gøres det muligt for Byarbejdere under visse Omstændigheder at komme i Betragtning. Vi tilstræber nu ved vort Ændringsforslag Nr. 5 at mildne de Bestemmelser, der hidtil har været gældende for dem, der overhovedet kunde komme i Betragtning ved Oprettelse af Husmandsbrug, ogsaa Byarbejdere. Det staar nemlig i § 3 e., at ingen kan komme i Betragtning, medmindre vedkommende har arbejdet ved Landarbejde mindst 4 Aar efter det fyldte 18de Aar. Vort Ændringsforslag gaar ud paa at ændre 18 Aar til 16 Aar, saa at det skulde være muligt ogsaa for Byarbejdere at komme i Betragtning, naar de har været ved Landbrugsarbejde fra deres 16de til deres 20de Aar, altsaa i 4 Aar efter det fyldte 16de Aar. Vi tilstræber ved dette Ændringsforslag at gøre det lettere for Byarbejdere at vende tilbage til Landbruget, men mærkværdigt nok har hverken Venstre eller Højre i Udvalget kunnet tiltræde dette Forslag. Det ærede Medlem fra Svendborg (Wenzel Neergaard) udtalte i Gaar, at Byarbejdere som Regel ikke vilde egne sig til at optage en Virksomhed som Husmand. Det ærede Medlem fra Svendborg har neppe Ret i denne Betragtning. Det er utvivlsomt rigtigt, at der er adskillige Byarbejdere, for hvem det ikke vil være nogen Fordel at komme tilbage til Landbrugsarbejdet, de vil paa Grund af forskellige Omstændigheder ikke egne sig dertil, men lige saa utvivlsomt er det, at mange, som nu er beskæftigede i Byerne ved Arbejde udenfor Landbrugsarbejde, vil være godt tjente med at vende tilbage til Landet.

Der er ingen Risiko af Betydning for Staten ved at give Byarbejderne bedre Lejlighed til at komme tilbage til Landbruget, end de hidtil har haft. De paa-gældende Arbejdere løber selv en stor Risiko ved at opgive Arbejdet i Byerne. Efter Lovforslaget skal de møde med betydelige Midler for overhovedet at kunne komme i Betragtning, og de vil sikkert, saafremt de er i Besiddelse af disse Midler — og paa anden Maade kan der ikke blive Tale om, at de kan komme i Betragtning —, utvivlsomt se sig vel for, inden de gør Springet tilbage til Landet.